

Skal København have en Højskole?

Den bekendte Borups Læreanstalt har i dette Efteraar fejret 25 Aarsdagen for sin Oprettelse, og i den Anledning har Skolens Leder og Stifter Johan Borup udgivet et lille Skrift (Højskolen og København. 47 Sider. Lehmann & Stages Forlag. København), som vore Læsere sikkert vil have Fornøjelse af at gøre sig bekendt med.

Første Afsnit: *Højskolen* gennemgaar i korte Træk den danske Højskoles Tilblivelse og Udvikling. Saksø fortalte sin Danmarkshistorie paa den hyggelig fortrolige og karakteriserende Maade, hvorpaa en Højskolelærer taler til sin Elevkreds. Hos Johannes Ewald spores allerede en Slags Forløber for Højskoletanken, idet han i sin Afhandling om »Almuens Oplysning« paaaviser Nødvendigheden og Nyttens af at drage Menigmand ind i Samfundets Lyskreds. — Ogsaa Søren Kirkegaard den aristokratiske Tænker, stiller Menigmand og Geniet jævnsides.

Det geniale ved Grundtvigs Opdagelse af Højskolen laa i Virkeligheden i, at han tog, hvad der fandtes i Forvejen. Saa følger en Redegørelse for Grundtvigs Højskoleidé. Hans kæreste Tanke var som bekendt, at Sørs Akademi skulde omdannes til en Statshøjskole, hvor det danske Folk fra alle Lag kunde opdrages til Deltagelse i det offentlige Liv og skaffe sig Indblik i Statsforfatning, Lovgivning, Erhvervsliv o. l., som de som Statsborgere burde vide. Chr. VII's Død hindrede imidlertid Tankens Virkeliggørelse, idet det paafølgende nationalliberale Styre afviste den med Uvilje.

Efter at Grundtvig 4. Juli 1844 har holdt sin store Tale paa Skamlingsbanken om Højskolen, tager det private Initiativ Tanken op, og den første Højskole oprettes i Rødninge, Syd for Kongeaaen, derefter Kristen Kolds paa Fyen og i Halvfjerdserne og Firserne gaar Højskolebevægelsen sin Sejrgang blandt Landbefolkningen Danmark over.

Næste Afsnit: *København* omhandler Bestræbelserne for ogsaa at erobre Hovedstaden for Højskoletanken.

Forholdet mellem København og Højskolen var i Begyndelsen aabenbart Fjendskab, bundende i Racemodsætningen mellem By og Land. Forholdene i København ligger jo heller ikke paa samme Maade som Forholdene ude i Landet. Skal en Højskole kunne trives her, maa den indrettes med de givne Forhold for Øje. Efter at Systemskiftet i 1901 havde nærmet Land- og Bybefolkningen til hinanden, laa imidlertid Spørgsmaalet om den københavnske Højskole i Luften. Flere Forsøg derpaa er allerede gjort, Borups Læreanstalt har været et af disse. Den begyndte straks som en Undervisning for Menigmand under fri og utvungne Former. I Begyndelsen mødte de fleste af dens Elever dog for at bøde paa deres Kundskaber, og ikke, som Højskolens Hovedtanke er, for ved Siden af at lære om den lovordnede Tilstand omkring os, ogsaa at lære at se ind i os selv og tænke over, hvad Livet er værd, og hvad vi selv er værd. Borup forstod imidlertid, at den Metode, der her maatte arbejdes efter var at gøre Kundskabsbegæret og Arbejdshumøret til den Grundvold, hvorpaa den københavnske Højskole skulde bygges. Her maatte begyndes nedenfra og ikke ovenfra. Det er lykkedes Skolen gennem disse 25 Aar at faa Forbindelse med Overklassen gennem sine Foredragsserier, og med det menige København gennem sin Undervisning, som har været besøgt ogsaa af mange Arbejdere og Haandværkere. Ikke paa noget politisk Grundlag, men alene paa et fælles menneskeligt Grundlag er her arbejdet. Stor Betydning har det haft for Skolen, at Statens Fripladser for udenbys i de senere Aar har bragt en større Tilgang fra Landbostanden; og sandsynligvis har dette bragt Skolen dens aldrig opgivne Maal nærmere, at fæste Navnet: Højskole som et Flag over Bygningen. — Ordet »Højskole« har gennem lange Tider virket paa Københavnerne ligesaa skræmmende som Ordet: »Universitet« paa Landboerne, og man har derfor indtil nu maattet resig-

nere og sætte Ordet Læreanstalt i Stedet; men ved et offentligt Møde i Grundtvigs Hus ved dette Skoleaars Begyndelse fik endelig Højskoleflaget Lov til at flyve tilvejs. — Men endnu en større Sejr forberedes, idet en Kreds af Skolens Venner er traadt sammen om at skaffe Midler til at rejse den københavnske Højskole sin egen Bygning.

Som Bønderne i gamle Dage vilde frem i Lyset, saaledes vil Arbejderne det nu. Standens sociale Højnelse og forbedrede økonomiske Vilkaar har tilført den en ny Kraft og en stadig voksende Idealisme.

Paa denne Idealisme skal Højskolen i København grundes.

Vi tror, at mange af D. K.'s Medlemmer med Interesse vil følge denne Sags videre Gennemførelse.

e-e.

Af Kantaten

fra Aalborg-Udstillingen.

Mel.: Danmark, dejligst Vang og Vænge...

Solblaa Fjord og røde Tage,

Det er Aalborg By!

Stolt og stout fra gamle Dage

Hævder den sit Ry —

— For den Herremand sin Frue,

Bonden stryger af sin Lue, —

Dog maa ogsaa hun sig bøje,

Blindt sin Husbond føje.

Han paa Tinge, hun i Bure,

Saa er Tidens Skik,

Udenfor de stærke Mure

Gaar ej hendes Blik, —

Heksebaal mod Himlen flammer,

Krigens vilde Kræfter glammer;

Tavs hun stirrer imod Rude:

Vintervej derude.

Augusta Grove.